

бывших меньшевиков, которые были представлены на съезде, Одесское бюро бывших меньшевиков подает коллективное заявление всех бывших меньшевиков Одесской группы, которые желают вступить в компартию». Всего под коллективным заявлением поставили подписи 27 человек. Из них 13 рабочих, 14 – служащие и «лица интеллигентных профессий». Руководителем группы бывших меньшевиков заявлен социал-демократ с 1898 г. рабочий М. Патлажан [15, с. 68].

Таким образом, партия меньшевиков юридически прекратила свою деятельность в УССР. Отдельные несогласные с этим решением партийцы перешли на полное нелегальное положение. Жесткий прессинг со стороны карательных органов позволил ОГПУ констатировать в конце 1925 г. завершение оперативного разгрома партии, сведение к нулю ее роли в социально-экономической и общественно-политической жизни страны. В дальнейшем разработка чекистами РСДРП(м) будет носить персонифицированный характер наблюдения за ее отдельными членами, препятствование нелегальным объединительным процессам и становлению связей с эмигрантскими партийными центрами.

Список литературы

1. Ленин В. И. и ВЧК : сборник документов (1917–1922 гг.). – М. : Политиздат, 1975. – 527 с.
2. Государственный архив Службы безопасности Украины (ГАСБУ). – Ф. 13. Д. 1029.
3. ГАСБУ. – Ф. 13. Д. 1029.
4. Бриндак, О. Б. Ліквідація більшовиками політичної опозиції та встановлення однопартійної системи в Україні в 20-ті роки XX століття / О. Б. Бриндак. – Одесса : Астропринт, 1998. – 182 с.
5. ГАСБУ. – Ф. 13. Д. 253.
6. Государственный архив Одесской области (ГАОд). – Ф. П-39. Оп. 1. Д. 3.
7. ГАОд. – Ф. П-39. Оп. 1. Д. 2.
8. Государственный архив Николаевской области (ГАНик). – Ф. Р-5859. Оп. 2. Д. 6622.
9. ГАНик. – Ф. Р-5859. Оп. 2. Д. 6622.
10. Шитюк, М. М. Масові репресії проти населення Півдня України в 20–50-ті роки XX століття / М. М. Шитюк. – Київ : Тетра, 2000. – 532 с.
11. ГАСБУ. – Ф. 13. Д. 188.
12. ГАСБУ. – Ф. 13. Д. 188.
13. ГАНик. – Ф. П-1. Оп. 1. Д. 6.
14. ГАОд. – Ф. П-39. Оп. 1. Дело 5. 79 стр.
15. ГАОд. – Ф. П-39. Оп. 1. Дело 5. 79 стр.

The report, based mainly on archival sources, shows the main mechanisms of the liquidation policy of the Bolshevik party in relation to the Menshevik organizations of the South of Ukraine. Features of functioning of cells of RSDRP(m) in the conditions of semilegal and illegal position, their social base and program purposes are shown.

Keywords: RSDRP(m), Bolshevik party, oneparty system.

УДК 94(476)

А. А. Субоцін

ШТОДЗЁННАЕ ЖЫЦЦЁ ВЯСКОВАЙ ПРАЦОЎНАЙ ЭЛІТЫ БССР (1935–1941 гг.)

Освещена проблема повседневной жизни стахановцев сельского хозяйства БССР в 1935–1941 гг. Рассматриваются вопросы материального обеспечения и организации отдыха этой категории передовиков, на основе чего были сделаны выводы о том, что данные меры повлияли на становление их в качестве новой трудовой элиты. Политика улучшения материально-бытового положения стахановцев в колхозах и совхозах стала также важным стимулом по развёртыванию социалистического соревнования в сельском хозяйстве.

Ключевые слова: повседневная жизнь, элита, стахановское движение, стахановцы, БССР.

Разгортванне ў БССР стаханаўскага руху, які зарадзіўся ў 1935 г., паспрыяла не толькі карэнным зменам у павышэнні прадукцыйнасці працы, але і фарміраванню асобнай элітнай катэгорыі сярод працоўных – стаханаўцаў. Дадзеная група перадавікоў павінна была служыць эталонам дасканалай працы і высокага ўзроўню штодзённага жыцця. У сувязі з гэтым дзяржава імкнулася падтрымаць высокі сацыяльны статус удзельнікаў стаханаўскага руху за кошт паляпшэння іх матэрыяльнага становішча і выдатнай арганізацыі вольнага часу.

Мэтай дадзенага даследавання з’яўляецца выяўленне асаблівасцяў штодзённага жыцця вясковай працоўнай эліты БССР у 1935–1941 гг. на прыкладзе стаханаўцаў сельскай гаспадаркі.

Акрамя маральных стымулаў разгортвання стаханаўскага руху, звязаных з прызнаннем за працоўнымі іх знакавай ролі ў жыцці грамадства, немалаважным фактарам уключэння ў гэтую форму сацыялістычнага спаборніцтва была матэрыяльная ўзнагарода. У развіцці стаханаўскага руху партыйнае кіраўніцтва бачыла не толькі аснову для павышэння прадукцыйнасці працы, але і магчымасці для стварэння заможнага жыцця,

паляпшэння быту рабочых і калгаснікаў. І. Сталін на I Усесаюзнай нарадзе стаханаўцаў адзначаў: «Некоторые думают, что социализм можно укрепить путём некоторого материального поравнения людей на базе бедняцкой жизни. Это не верно... На самом деле социализм может победить только на базе высокой производительности труда, более высокой, чем при капитализме, на базе изобилия продуктов и всякого рода предметов потребления, на базе зажиточной и культурной жизни всех членов общества. Но для того, чтобы социализм мог добиться этой своей цели и сделать наше советское общество наиболее зажиточным, – необходимо иметь в стране такую производительность труда, которая перекрывает производительность труда передовых капиталистических стран» [1, с. 364]. Зыходзячы з гэтага, меркавалася, што ва ўмовах адмены карткавай сістэмы кожнаму чалавеку будуць даступныя прадукты спажывання ў адпаведнасці з выкананай ім працай, і менавіта за кошт актыўнай вытворчай дзейнасці ён зможа стаць заможным. У такім рэчышчы стаханаўцы як прадстаўнікі грамадства з самымі лепшымі вытворчымі паказчыкамі павінны былі першымі дасягнуць высокага матэрыяльнага і культурнага ўзроўню жыцця, што становіцца ключавой задачай дзяржаўнай палітыкі.

Асноўным даходам савецкіх працоўных 1930-х гг. была заработная плата. Сярод стаханаўцаў сельскай гаспадаркі гэты інструмент матэрыяльнага заахвочвання адыгрываў ключавую ролю ў саўгасах, дзе ўкараняецца здзельная сістэма аплаты працы па выніках перавыканання колькасных і якасных паказчыкаў вытворчасці. Так, заработная плата стаханаўца Ражасва з саўгаса «Арловічы» Віцебскага раёна за кастрычнік 1935 г. узрасла на 30 рублёў і складала 110 рублёў [2, арк. 6]. Да разгортвання стаханаўскага руху месячны заробак работніцы Гуцавай (саўгас імя Ланге Добрушкага раёна) складаў 80 рублёў, у выніку ж павышэння ёю тэмпаў працы больш чым у 2 разы дасягнуў у маі 1936 г. 183 рублёў [3, с. 33].

У калгасах стаханаўская праца сялян прыводзіла да павелічэння колькасці выкананых імі працадзён, што адпаведна аплатавалася большымі сумаў грошай. У 1936 г. стаханаўка Шыло (калгас імя Леніна Бабруйскага раёна) за 700 працадзён атрымала грашовую аплату ў памеры 1000 рублёў [4, арк. 27], а стаханаўская праца калгасніцы Альховік (Клічаўскі раён) за 1939 г. была аплатавана 1500 рублём [5, с. 16]. У некаторых калгасах пры аплаце працы стаханаўцаў назіралася спроба ўстанавіць здзельна-прагрэсіўную сістэму. Так у калгасе «Брыгадзір» Аршанскага раёна ў 1936 г. была ўстаноўлена сістэма грашовай аплаты ў залежнасці ад працэнта перавыканання норм пры зборы льну: за апрацаваную звыш нормы 0,01 га калгаснікам выплачвалі 50 капеек, за 0,02 га – 1 рубель, за 0,03 га – 3 рублі, за 0,04 га – 4 рублі і г. д. [6, с. 9]. Безумоўна, грашовая аплата працы стаханаўцаў сельскай гаспадаркі была нашмат ніжэй, чым, напрыклад, стаханаўцаў прамысловасці, аднак на вёсцы і такія выплаты былі моцным стымулам для далейшага ўдасканалення вытворчасці.

Адной з прывілей, якія атрымлівалі стаханаўцы, можна назваць вылучэнне ім грашовых дапамог і датацый ад прафсаюзаў і кіраўніцтва гаспадарак для вырашэння бытавых праблем. Так, у студзені 1938 г. Беларускае рэспубліканскае камітэт Саюза мяса-малочных саўгасаў вылучыў стаханаўцы Крошкінай (саўгас «Адаменкі») матэрыяльную дапамогу ў суме 300 рублёў для пакупкі каровы ва ўласную гаспадарку [7, арк. 4].

Стаханаўцы сельскай гаспадаркі, дзякуючы грашовым выплатам за выдатную працу, змаглі набыць сабе вялікі шэраг рэчаў побыту. У 1936 г. стаханаўка М. Лешкова (саўгас «Пяскі» Гомельскага раёна) на вылучаныя кіраўніцтвам 1000 рублёў купіла сабе канапу, стол, 2 крэслы, шаф, гардзіны і іншыя рэчы [8, с. 26]. За 1937–1938 гг. стаханавец калгаса «Чырвоны партызан» Мінскага раёна Я. Мурашка куніў патэфон, швейную машынку, шафу, 10 венскіх крэслаў, 2 ложка [9, с. 27–28].

Асабліва штодзённага жыцця стаханаўцаў сельскай гаспадаркі можна назваць выдачу ім за іх выдатную працу прамысловых тавараў. На вёсцы праблема з іх пастаўкай у гандлёвыя кропкі стаяла больш остро, чым у горадзе, больш таго, стаханаўцы сельскай гаспадаркі не мелі такіх вялікіх грашовых сродкаў для іх набыцця, як стаханаўцы прамысловасці. Таму амаль кожны стаханавец калгаса ці саўгаса ў якасці прэміі атрымліваў рознага роду рэчы, неабходныя ў побыце. Падчас правядзення акруговага злёту стаханаўцаў земляробства Палаччыны 4–6 студзеня 1936 г. усе лепшыя перадавікі атрымалі прэміі ў выглядзе прамысловых тавараў. Напрыклад, стаханаўка А. Гендзева была прэміравана швейнай машынкай, стаханавец І. Еронец – мужчынскім касцюмам, А. Яфімаў – мужчынскай кашуляй і джэмперам, А. Сямашка – сукенкай і джэмперам [10, арк. 264–265].

Паляпшэнне харчовага забеспячэння было асноўным стымулам удасканалення працоўнай дзейнасці стаханаўцаў сельскай гаспадаркі, і аплата за перавыканання нормы тут ажыццяўлялася галоўным чынам прадуктамі харчавання. Так, стаханаўцы калгасаў, якія перавыконвалі ў некалькі разоў вытворчыя паказчыкі і выпрацоўвалі большую колькасць працадзён, атрымлівалі адпаведна і большую колькасць прадуктаў. У 1936 г. стаханавец А. Лапко (калгас «Чыровая Бярэзіна» Бабруйскага раёна) атрымаў 1440 кг збожжа, 6400 кг бульбы, 1200 кг агародніны і 400 кг садавіны [4, арк. 27]. У тым жа годзе стаханавец А. Авер'янцаў з Буда-Кашалёўскага раёна атрымаў па выніках стаханаўскай працы 55 пудоў збожжа і 62 пуды бульбы [11, арк. 38, 38 адв.], брыгадзір стаханаўскай брыгады А. Сафонаў з Гомельскага раёна – 72 пуды збожжа і 144 пуды бульбы [11, арк. 77, 77 адв.]. Харчовае забеспячэнне ў сельскай гаспадарцы адыгрывала і ролю своеасаблівай прэміі. У Лепельскай акрузе стаханаўцы атрымлівалі ў калгасах у 1935 г. па 60–75 пудоў хлеба авансам [12, арк. 260].

Вялікае значэнне стымуляванне стаханаўскай працы ў выглядзе харчовага забеспячэння мела і для рабочых саўгасаў. Так, за 1935 г. лепшы стаханавец саўгаса «Лучыцкі» (Быхаўскі раён) У. Заіка у дадатак да заробленых 1099 рублёў атрымаў 472 кг збожжа [11, арк. 79], а для стаханаўкі А. Гуцавай з Добрушкага раёна саўгас вясной 1936 г. спецыяльна засеяў 0,10 га бульбы [3, с. 33].

Характэрнай рысай стаханаўскага руху ў сельскай гаспадарцы становіцца тое, што ў ім удзельнічалі ў некаторых выпадках цэлыя сем'і. Гэта абумоўлівалася занятасцю іх членаў на вытворчых аперацыях у адным і тым жа паляводчым звяне. У выніку павышаная норма прадуктаў харчавання размяркоўвалася цалкам на сялянскую сям'ю, што калектыўна паказвала стаханаўскія тэмпы працы. Так, у 1935 г. у калгасе імя Р. Люксембург Кармянскага раёна сям'я стаханаўцаў Ефрэменка (муж і жонка) выпрацавала 715 працадзён, за што атрымала 19,4 пуда збожжа, 97 пудоў бульбы, 9 пудоў агародніны [11, арк. 163]. У сям'і калгасніка Глобава (Лёзненскі раён) стаханаўцамі, акрамя яго самага, былі таксама жонка і сын. Цалкам яны выпрацавалі за 1937 г. 1300 працадзён і атрымалі за гэта на ўсю сям'ю 3250 кг хлеба і 6500 кг бульбы [12, с. 3]. Падобнае матэрыяльнае заахвочванне атрымала і стаханаўская сям'я Тамашэвіч (Аршанскі раён): у 1938 г. ёй было вылучана за выканання 1114 працадзён 178 пудоў зерня і 417 пудоў бульбы [13, с. 3].

Вынікам матэрыяльнай падтрымкі стаханаўцаў сельскай гаспадаркі можна назваць рост дабрабыту іх прысядзібных уласных гаспадарак. Напрыклад, стаханаўка Крукава (калгас імя Сталіна Сіроцінскага раёна) на 1936 г. мела на ўласным падворку карову, цялё, 2 авечкі, свінню і дробную жывёлу [14, с. 13]. Ва ўласным карыстанні стаханаўца Глобава ў 1937 г. знаходзіліся 2 каровы, 4 аўцы, 12 парасят і хатняя птушка [12, с. 3]. Паляпшэнне матэрыяльнага стану ўласных гаспадарак стаханаўцаў тлумачылася зробленымі дзяржавай саступкамі калгаснікам пасля прыняцця і выдання Узорнага статута сельскагаспадарчай арцелі ў лютым 1935 г., згодна з якім членам калгаса дазвалялася ў вызначаных межах утрымліваць хатнюю жывёлу і вылучаліся ўчасткі зямлі для ўласнага карыстання памерам да паўгектара, а ў некаторых раёнах – да 1 гектара [15, с. 521]. Рэалізацыя адзначанай палітыкі супала па часе з разгортваннем стаханаўскага руху, таму менавіта на прыкладах стаханаўцаў як новай працоўнай эліты вёскі мясцовыя ўлады імкнуліся паказаць ўзорнае выкананне статута на практыцы. Так, у гаспадарках стаханаўцаў БССР былі яскрава прадстаўлены нормы ўтрымання жывёлы, абазначаныя ў дадзеным дакуменце.

Пэўныя перавагі ў штодзённым жыцці стаханаўцаў можна прасачыць пры атрыманні паслуг санаторна-курортнага адпачынку. Галоўным чынам такія прывілеі былі атрыманы стаханаўцамі з машынна-трактарных станцый і саўгасаў. Так, у студзені 1936 г. 9 стаханаўцаў з Дзяржынскай, Капыльскай і Слуцкай МТС пазачаргова атрымалі бясплатныя пущэўкі на курорты ў Кіславодск і Звенігарад, а ў дамы адпачынку з гэтых станцый паехала 5 перадавікоў. Усяго за студзень 1936 г. на ўсесаюзных курортах і ў санаторыях з БССР адпачылі 72 стаханаўцы МТС [16, с. 4]. У анкетах, што запаўняліся рабочымі саўгасаў для атрымання пущэвак на курорты і ў санаторыі, можна было сустрэць абавязковую графу аб тым, ці з'яўляецца прэтындэнт на пущэўку стаханаўцам або ўдарнікам [17, арк. 136]. На аснове такіх анкет у 1937 г., напрыклад, ў працэсе вылучэння пущэвак на курорты па мяса-малочных саўгасах БССР першачаргова складаліся спісы стаханаўцаў. Затым спісы накіроўваліся ў раённыя адборачныя камісіі, што канчаткова вызначалі імёны перадавікоў, якія педуць адпачываць на курорты [18, арк. 34]. У 1936 г. на адзін з саўгасаў Гомельскага раёна было вылучана 7 пущэвак, дзе 1 пущэўка была разлічана для адпачынку на курорце і прызначалася для ўдзельніка стаханаўскага руху [19, арк. 120]. Па Віцебскім раёне ў снежні 1935 г. ад Саюзмалтрэста ў дом адпачынку планавалася накіраваць толькі аднаго, самага лепшага стаханаўца [20, арк. 58].

Праз нізкі ўзровень сацыяльна-бытавога забеспячэння калгаснікаў у параўнанні з рабочымі і адсутнасць у калгасах прафсаюзных арганізацый на гэтыя гаспадаркі прыходзілася невялікая колькасць пущэвак, і абсалютную іх большасць атрымлівалі менавіта ўдзельнікі стаханаўскага руху. Так, у Жыткавіцкім раёне вясной 1938 г. у санаторыі БССР і на курорты Азоўскага мора на льготных умовах мясцовай адміністрацый былі адпраўлены толькі тыя калгаснікі, што паказалі стаханаўскія прыклады працы [21, с. 4]. У большасці выпадкаў пущэўкі для правядзення курортна-санаторнага адпачынку калгаснікі вымушаны былі набываць за ўласны кошт, што зноў-такі маглі зрабіць пераважна стаханаўцы дзякуючы шырокай грашовай падтрымцы іх з боку дзяржавы. Напрыклад, у маі 1938 г. калгасніцы-стаханаўкі Капароўская і Фальковіч з сельскагаспадарчай арцелі «Труд» набылі пущэўкі ў санаторыі коштам па 750 рублёў за ўласныя грошы [22, с. 4]. Усё гэта вызначала становішча стаханаўцаў у калгасах як сапраўды прывілеяванае сярод астатніх іх членаў, што не мелі магчымасці атрымаць нават элементарныя ўмовы для адпачынку. Акрамя таго, адпачынак для стаханаўцаў калгасаў спецыяльна арганізоўваўся ў раённых дамах калгасніка. Напрыклад, Лёзненскі раённы выканаўчы камітэт 25 снежня 1935 г. накіраваў у адзін з такіх дамоў 25 лепшых стаханаўцаў, сярод якіх былі вядомыя на ўсю рэспубліку перадавікі льнаводства – Быкоўская, Пярцова, Кавалёва [23, с. 4].

Такім чынам, асаблівасцямі штодзённага жыцця стаханаўцаў сельскай гаспадаркі БССР як працоўнай эліты вёскі сталі павышэнне грашовай аплаты іх працы, забеспячэнне дэфіцытнымі таварамі, а таксама павышэнне нормаў харчовага забеспячэння па выніках высокіх паказчыкаў працы, што стала ключавым фактарам матэрыяльнага стымулявання працы. У той жа час такія паляпшэнні матэрыяльнага становішча стаханаўцаў можна лічыць толькі задавальненнем самых элементарных штодзённых патрэб. Стаханаўцы сельскай гаспадаркі ў параўнанні з іншымі працоўнымі мелі перавагу пры арганізацыі санаторна-курортнага адпачынку, дзе атрымлівалі пазачарговыя пущэўкі або грашова падтрымліваліся дзяржавай для іх набывання.

Спіс літаратуры

1. Первое Всесоюзное совещание рабочих и работниц-стахановцев. 14–17 ноября 1935 г. Стенографических отчет. – М. : Партиздат ЦК ВКП(б), 1935. – 397 с.
2. Протоколы слёга стахановцев совхоза и материалы к ним (27 октября 1935 г. – 26 декабря 1935 г.) // Дзяржаўны архіў Віцебскай вобласці (ДАВВ). – Ф. 932. Воп. 1. Спр. 349.
3. Гуцава, Г. П. За 4000 літраў малака ад каровы / Г. П. Гуцава. – Мінск : Дзяржаўнае выдавецтва Беларусі, 1937. – 36 с.
4. Протоколы Пленума РК КП(б)Б, заседаний парткома, общепартийных собраний Бобруйского лесокомбината, районного совещания руководителей организаций, имеющих в эксплуатации автотракторный парк. Сведения, статсводки, докладные записки о работе животноводческих товарных ферм, о выполнении плана по вывозу лесоматериала, по заготовке сельскохозяйственной продукции, о результатах стахановского движения в районе, о чистке заводов и предприятий от чуждых элементов. Личные карточки работников по найму (8 января 1936 г. – 9 июня 1936 г.) // Дзяржаўны архіў грамадскіх аб'яднанняў Магілёўскай вобласці. – Ф. 2952. Воп. 1а. Спр. 407.
5. Сідаровіч, М. Стаханаўская праца аплачваецца багата / М. С. Сідаровіч // Работніца і калгасніца Беларусі. – 1940. – № 2. – С. 16.
6. За 26-ы нумар ільновалакна. – Мінск : Дзяржвыдавецтва Беларусі, 1936. – 34 с.
7. Переписка с профорганизациями по вопросам улучшения жилищно-бытового обслуживания рабочих и улучшения работы детских садов и детских яслей в совхозах (10 января 1938 г. – 25 декабря 1938 г.) // Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь (НАРБ). – Ф. 297. Воп. 1. Спр. 173.
8. Лешкова, М. П. Как я добила 145 яиц на курицу / М. П. Лешкова. – Минск : Государственное издательство Беларуси, 1936. – 37 с.
9. Міклуш, С. К. Высокі ўраджай – заможнае жыццё / С. К. Міклуш. – Мінск : Дзяржаўнае выдавецтва Беларусі, 1939. – 31 с.
10. Постановления Президиума ЦИК и СНК БССР, Совета национальностей, выписки из протоколов заседаний Президиума ЦИК БССР и его комиссий, переписка с Госпланом о финансировании строительства в округе. Списки знатных людей округа // Занальны дзяржаўны архіў у г. Полацку. – Ф. 104. Воп. 1 Спр. 92.
11. Анкеты участников Совещания передовиков урожайности, трактористов и машинистов молотилок // НАРБ. – Ф. 4п. Воп. 1. Спр. 10790.
12. Наши лошади в борозне не станут // Советская Белоруссия. – 1938. – 20 февраля. – С. 3.
13. Красновский, З. Богатый трудень / З. Красновский // Советская Белоруссия. – 1939. – 28 февраля. – С. 3.
14. Стаханаўкі льнаводства БССР. – Мінск : Белпартвыдавецтва ЦК КП(б)Б, 1936. – 35 с.
15. Решения партии и правительства по хозяйственным вопросам. 1917–1967 гг. : сб. документов за 50 лет : в 5 т. / сост. К. У. Черненко и М. С. Смиртюкова. – М. : Политиздат, 1967–1968. – Т. 2 : 1929–1940 гг. / сост. К. У. Черненко и М. С. Смиртюкова. – 1967. – 454 с.
16. Стаханаўцы МТС – на курорты і ў дамы адпачынку // Звязда. – 1936. – 9 студзеня. – С. 4.
17. Переписка БРК о распределении путёвок (15 апреля – 14 декабря 1937 г.) // НАРБ. – Ф. 297. Воп. 1. Спр. 136.
18. Переписка с рабочими о распределении путёвок в санатории, дома отдыха и курорты. (2 января – 26 декабря 1937 г.) // НАРБ. – Ф. 297. Воп. 1. Спр. 135.
19. Заявки и переписка с членами профсоюза по распределению путёвок на курорты и дома отдыха за 1937 г. (7 февраля 1937 г. – 7 февраля 1938 г.) // НАРБ. – Ф. 297. Воп. 1. Спр. 134.
20. Социалистические обязательства работников треста, переписка с Белорусским республиканским комитетом профсоюза мясомолочных совхозов об организации дома отдыха для ударников, подсобных хозяйств и др., списки рабочих и служащих треста за 1935 г. (8 мая 1935 г. – 5 ноября 1935 г.) // ДАВВ. – Ф. 932. Воп. 1. Спр. 460.
21. Колхозники едут на курорты // Советская Белоруссия. – 1938. – 23 марта. – С. 4.
22. Колхозники приобретают путёвки на курорты // Советская Белоруссия. – 1938. – 10 мая – С. 4.
23. Стаханаўцы на адпачынку // Звязда. – 1935. – 27 снежня. – С. 4.

The article highlights the problem of the everyday life of the agricultural Stakhanovists of the BSSR in 1935–1941. The issues of material support and organization of rest of this category of foremost are considered, on the basis of which it was concluded that these measures influenced their formation as a new labor elite.

Keywords: everyday life, elite, Stakhanov movement, Stakhanovists, BSSR.

УДК 323.1(476)(=161.2)

Е. Н. Обухова

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ГРОДНЕНСКОГО КУЛЬТУРНО-ПРОСВЕТИТЕЛЬСКОГО ОБЩЕСТВЕННОГО ОБЪЕДИНЕНИЯ УКРАИНЦЕВ «БАРВИНОК» В 1997–2017 гг.

Рассмотрены процессы институализации украинцев Гродно, охарактеризованы основные направления деятельности созданного ими культурно-просветительского общественного объединения «Барвинок» в 1997–2017 гг. Выявлено, что наибольшее внимание участниками украинского этнокультурного движения уделялось развитию художественной самодеятельности в форме создания вокальных коллективов и их участия в культурно-массовых мероприятиях различного уровня. Проанализировано взаимодействие украинского объединения «Барвинок» с государственными органами и учреждениями города Гродно, другими украинскими организациями, действовавшими в Республике Беларусь.

Ключевые слова: общественные объединения, этнические меньшинства, украинцы, Республика Беларусь, Гродно.